

Bruksela, 19 listopada 2018 r.
(OR. en)

13581/18

CONOP 98
CODUN 36
COARM 289
CFSP/PESC 985
COSI 288
ENFOPOL 565

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	19 listopada 2018 r.
Do:	Delegacje

Nr poprz. dok.:	13498/18
-----------------	----------

Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie przyjęcia Strategii UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni – Konkluzje Rady (19 listopada 2018 r.)
----------	--

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie przyjęcia Strategii UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni, przyjęte przez Radę na 3652. posiedzeniu, które odbyło się 19 listopada 2018 r.

**KONKLUZJE RADY W SPRAWIE PRZYJĘCIA STRATEGII UE NA RZECZ
ZWALCZANIA NIELEGALNEJ BRONI PALNEJ, BRONI STRZELECKIEJ
I LEKKIEJ ORAZ AMUNICJI DO TYCH RODZAJÓW BRONI**

1. Rada odnotowuje, że nielegalna broń strzelecka i lekka nadal jest źródłem niestabilności i przemocy zbrojnej, co udaremnia wysiłki na rzecz zrównoważonego rozwoju i zarządzania kryzysowego, powoduje dalszą destabilizację całych regionów, należących do nich państw i ich społeczeństw, podsyca przemoc zbrojną i przestępczość zorganizowaną oraz potęguje skutki ataków terrorystycznych. W związku z tym Rada jest zdecydowana zapobiegać nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką (BSiL) i amunicją do tych rodzajów broni oraz ograniczać to zjawisko, a także propagować rozliczalność i odpowiedzialność w odniesieniu do legalnego handlu tą bronią i amunicją do niej.
2. Rada uznaje program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach (program działania w zakresie BSiL) za globalne ramy zwalczania zagrożenia powodowanego przez nielegalną BSiL oraz popiera jego pełną i skuteczną realizację na szczeblu krajowym, regionalnym i światowym; Rada z zadowoleniem przyjmuje wynik trzeciej konferencji z czerwca 2018 r. służącej dokonaniu przeglądu postępów w realizacji programu działania, gdyż wynik ten uwzględnia wiele celów stanowiska UE przyjętego przez Radę w dniu 28 maja 2018 r.¹, w tym poparcie dla roli, którą w realizacji programu działania odgrywają organizacje regionalne.
3. Rada przypomina o tym, że w 2005 r. Rada Europejska przyjęła strategię UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia BSiL i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi². Przypomina również o tym, że Unia Europejska w zdecydowany sposób angażuje się we współpracę oraz w pomoc państwom trzecim w celu zwalczania nielegalnego handlu BSiL w oparciu o strategię UE i program działania.

¹ Konkluzje Rady dotyczące stanowiska UE w sprawie zwalczania nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką w związku z trzecią konferencją przeglądową służącą dokonaniu przeglądu realizacji programu działania ONZ w zakresie BSiL (dokument Rady 8978/18 z 28 maja 2018 r.).

² Dokument Rady 5319/06
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=PL&f=ST%205319%202006%20INIT>.

4. Rada wyraża zadowolenie ze wspólnego komunikatu dotyczącego elementów strategii UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni³ wydanego w dniu 13 czerwca 2018 r. przez Komisję Europejską i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. W pełni zatwierdza cele i proponowane działania wyszczególnione w tym komunikacie.
5. W odpowiedzi na wspólny komunikat i w świetle odnośnych wydarzeń, które miały miejsce od 2005 r., Rada przyjmuje niniejszym nową strategię UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni, która zastępuje strategię UE z 2005 r. Odnośne wydarzenia, które miały miejsce od 2005 r., to między innymi zmiana warunków bezpieczeństwa, w tym zagrożenie terroryzmem wewnątrz UE, a także rozwój sytuacji w zakresie projektowania BSiL i odnośnych technologii mający wpływ na zdolność rządów do stawienia czoła temu zagrożeniu.
6. Nowa strategia uwzględnia główne wytyczne globalnej strategii UE z 2016 r.⁴, która zakłada stosowanie zintegrowanego podejścia w różnych obszarach polityki zewnętrznej przez państwa członkowskie i instytucje UE oraz w ramach wewnętrznego i zewnętrznego wymiaru polityki. Bierze również pod uwagę wynik trzeciej konferencji przeglądowej z czerwca 2018 r. dotyczącej przeglądu realizacji programu działania w zakresie BSiL⁵, wejście w życie traktatu o handlu bronią w grudniu 2014 r.⁶ oraz zainicjowanie we wrześniu 2015 r. agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, zgodnie z którą zwalczanie nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką jest niezbędne, by osiągnąć wiele celów, w tym cele związane z pokojem, sprawiedliwością i silnymi instytucjami, zmniejszaniem ubóstwa, wzrostem gospodarczym, zdrowiem, równouprawnieniem płci oraz bezpieczeństwem miast i społeczności.

³ JOIN(2018) 17 final z 13.6.2018.

⁴ <https://europa.eu/globalStrategy/en/global-Strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

⁵ A/CONF.192/2018/RC/3

⁶ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

7. Celem nowej strategii jest wyznaczenie kierunku zintegrowanych, zbiorowych i skoordynowanych działań na szczeblu europejskim mających zapobiegać nielegalnemu nabywaniu BSiL i amunicji do tych rodzajów broni przez terrorystów, przestępców i inne nieupoważnione podmioty oraz ograniczać możliwości takiego nabywania. Ma służyć również promowaniu rozliczalności i odpowiedzialności w zakresie legalnego handlu bronią. Ta nowa strategia UE ukierunkuje działania unijnych instytucji i państw członkowskich UE.
8. Nowa strategia UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni znajduje się w załączniku do niniejszych konkluzji.

ZABEZPIECZENIE BRONI, OCHRONA OBYWATELI

Strategia UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni

1. WPROWADZENIE

Nielegalna broń palna oraz broń strzelecka i lekka jest nadal źródłem niestabilności i przemocy w Unii Europejskiej, jej bezpośrednim sąsiedztwie, a także innych częściach świata. Za sprawą nielegalnej broni strzeleckiej nasilają się światowy terroryzm i konflikty, udaremniając wysiłki w zakresie rozwoju, zarządzania kryzysowego oraz działania humanitarne i stabilizacyjne podejmowane przez UE w regionach z nią sąsiadujących i w Afryce. Obecność nielegalnej broni palnej w UE ma wyraźny wpływ na bezpieczeństwo wewnętrzne, przyczynia się bowiem do rozwoju przestępczości zorganizowanej i zapewnia terrorystom środki do przeprowadzenia ataków w Europie.

W sprawozdaniu Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych z 2016 r. w sprawie nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką we wszystkich jego aspektach⁷ stwierdzono, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat potroiła się liczba wojen domowych na świecie. Konflikty zbrojne, często napędzane za sprawą rozprzestrzeniania nielegalnej broni strzeleckiej, należą do głównych czynników uniemożliwiających dostęp niemal 800 mln ludzi do żywności w wystarczających ilościach. Nielegalna broń palna ułatwia handel narkotykami i ludźmi, gdyż jest narzędziem zastraszania i wymuszania, napędza konflikty o wpływy między gangami miejskimi i wzmacnia terrorystów. Ataki terrorystyczne w Europie zwróciły uwagę na związek między przestępczością zorganizowaną a terroryzmem, zwłaszcza w zakresie nielegalnego handlu bronią palną, i wyraźnie wskazują na zagrożenie o charakterze wielowymiarowym, obejmujące różne obszary przestępczości. W dokonanej w 2017 r. przez Europol ocenie zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością (SOCTA)⁸ wskazano, że niedawne ataki terrorystyczne w UE i poza nią, przeprowadzane przez dżihadystów z użyciem broni palnej z nielegalnych źródeł, potwierdziły, że nielegalny handel bronią ma tragiczne konsekwencje.

⁷ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>

⁸ <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>

W 2005 r. Rada Europejska przyjęła Strategię UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi⁹, aby wesprzeć program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach, przyjęty w dniu 20 lipca 2001 r.¹⁰ W Europejskiej agendzie bezpieczeństwa z 2015 r.¹¹ Komisja uznała zwalczanie nielegalnego handlu bronią palną za jeden z priorytetów w ramach nadrzędnego celu, jakim jest udaremnianie działalności terrorystów oraz grup trudniących się poważną przestępczością zorganizowaną. W następstwie wspomnianej agendy opracowano plan działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi bronią palną i materiałami wybuchowymi oraz ich wykorzystywaniu do celów niezgodnych z prawem¹² oraz dokonano przeglądu unijnych ram prawnych dotyczących legalnego pozyskiwania i posiadania broni palnej¹³. W dniu 13 czerwca 2018 r. Komisja Europejska i Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa wydali wspólny Komunikat dotyczący elementów strategii UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni¹⁴ z myślą o poczynieniu postępów w dążeniu do rzeczywistej i skutecznej unii bezpieczeństwa.

⁹ Dokument Rady 5319/06
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=PL&f=ST%205319%202006%20INIT>.

¹⁰ A/CONF.192/15.

¹¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Europejska agenda bezpieczeństwa” (COM(2015) 185 final z 28.4.2015).

¹² Wdrażanie Europejskiej agendy bezpieczeństwa: Plan działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi bronią palną i materiałami wybuchowymi oraz ich wykorzystywaniu do celów niezgodnych z prawem, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady (COM(2015) 624 final z 2.12.2015).

¹³ Dyrektywa 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (Dz.U. L 256 z 13.9.1991, s. 51) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2012 z dnia 14 marca 2012 r. wdrażające art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół NZ w sprawie broni palnej), oraz ustanawiające zezwolenia na wywóz i środki dotyczące przywozu i tranzytu dla broni palnej, jej części i komponentów oraz amunicji (Dz.U. L 94 z 30.3.2012).

¹⁴ JOIN(2018) 17 final 13.6.2018.

Nowa strategia UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni uwzględnia wspólny komunikat¹⁵ o tym samym tytule, główne wytyczne globalnej strategii UE z 2016 r.¹⁶, zmianę warunków bezpieczeństwa, jaka zaszła od 2005 r., rozwój sytuacji w zakresie kontroli broni konwencjonalnej – m.in. wejście w życie traktat o handlu bronią w grudniu 2014 r.¹⁷ – oraz działania w ramach wdrażania przez UE Europejskiej agendy bezpieczeństwa z 2015 r. Celem zaktualizowanej strategii jest wyznaczenie kierunku zintegrowanych, zbiorowych i skoordynowanych działań na szczeblu europejskim mających zapobiegać nabywaniu nielegalnej BSiL i amunicji do tych rodzajów broni przez terrorystów, przestępców i inne nieupoważnione podmioty oraz ograniczać możliwości takiego nabywania. Ma służyć również promowaniu rozliczalności i odpowiedzialności w zakresie legalnego handlu bronią.

Handel bronią palną do użytku cywilnego regulowany jest na szczeblu UE¹⁸, natomiast państwa członkowskie dostosowują swoje stanowiska dotyczące wywozu broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL), traktowanej jako materiał wojenny, w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB)¹⁹. Kiedy jednak broń palna trafi do nielegalnego obiegu, prawne rozróżnienie między bronią palną do użytku cywilnego i bronią klasy wojskowej przestaje mieć zastosowanie. Aby odnieść się do tego zagrożenia w kompleksowy sposób, w niniejszej strategii uwzględniono zarówno broń palną do użytku cywilnego, jak i broń palną klasy wojskowej.

Broń wojskowa odgrywa niezbędną rolę w zachowaniu bezpieczeństwa, wolności i pokoju, pod warunkiem że używa się jej zgodnie z prawem międzynarodowym, w tym zgodnie z postanowieniami dotyczącymi praw człowieka i międzynarodowym prawem humanitarnym. Jednocześnie narzędzia wojny są z definicji zdolne do spowodowania śmierci i zniszczenia. Ta ambiwalencja oznacza, że rządy, które kontrolują taką broń, muszą zapewnić, by handel nią odbywał się w odpowiedzialny i rozliczalny sposób, a także zapobiegać jej przenikaniu, tak aby nie dostała się ona w ręce terrorystów, przestępców i innych nieupoważnionych użytkowników z naruszeniem embarga na broń i umów z użytkownikami końcowymi.

¹⁵ Zob. przypis 8.

¹⁶ <https://europa.eu/globalStrategy/en/global-Strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

¹⁷ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

¹⁸ Zob. przypis 7.

¹⁹ Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego. Wewnętrzny transfer technologii wojskowych i sprzętu wojskowego podlega dyrektywie 2009/43/WE.

Na potrzeby niniejszej strategii termin „BSiL”²⁰ stosuje się, gdy mowa o broni klasy wojskowej, natomiast termin „broń palna”²¹ stosuje się w celu uwzględnienia również broni palnej do użytku cywilnego.

2. ZWALCZANIE NIELEGALNEJ BRONI PALNEJ i BSiL: CELE I DZIAŁANIA

Skuteczne przeciwdziałanie przenikaniu broni palnej/BSiL i amunicji do tych rodzajów broni, ich nielegalnemu wytwarzaniu i nielegalnemu handlowi nimi wymaga ustanowienia, wdrożenia i egzekwowania odpowiednich norm i zasad przez agencje rządowe oraz podmioty szczebla krajowego, regionalnego i światowego, czemu powinny towarzyszyć działania komunikacyjne. Wymaga to podjęcia działań w całym cyklu życia broni palnej/BSiL i amunicji, czyli na etapie wytwarzania, wywozu, składowania i unieszkodliwiania. W myśl globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej oraz jej zasad²², a także w myśl Europejskiej agendy bezpieczeństwa UE stara się zapewnić swoim obywatelom pokojowe i bezpieczne warunki, chronić je oraz wspierać bezpieczeństwo i rozwój w swoim sąsiedztwie i na całym świecie. W związku z tym niniejsza strategia opiera się na następujących zasadach:

- jedność – przyjęcie wspólnego podejścia obejmującego różne obszary polityki zewnętrznej, skoordynowanego między państwami członkowskimi i UE oraz między politykami wewnętrznymi i zewnętrznymi;

²⁰ Broń strzelecka i lekka (BSiL) oraz amunicja do tych rodzajów broni to broń klasy wojskowej. Obejmuje ona:

- a) broń strzelecką: karabiny automatyczne; karabiny i karabinki półautomatyczne klasy wojskowej; rewolwery i pistolety samopowtarzalne klasy wojskowej; lekkie karabiny maszynowe; pistolety maszynowe, w tym pistolety samoczynno-samopowtarzalne;
- b) broń lekką: wielkokalibrowe karabiny maszynowe; armaty, haubice i moździerze o kalibrze mniejszym niż 100 mm; granatniki; działa bezodrzutowe; rakiety odpalane z ramienia oraz inne systemy przeciwpancerne i przeciwlotnicze zdolne do wystrzeliwania pocisków, w tym przenośne przeciwlotnicze zestawy raketowe (MANPADS), pod warunkiem że wszystkie one mają charakter broni przenośnej transportowanej przez jedną osobę lub przez grupę osób;
- c) części do BSiL;
- d) osprzęt do BSiL (taki jak noktowizory, tłumiki itp.); oraz
- e) amunicję do BSiL.

Niniejsza definicja nie przesądza o jakichkolwiek definicjach BSiL uzgodnionych w przyszłości na szczeblu międzynarodowym.

²¹ Termin „broń palna” ma szerszy zakres i obejmuje zarówno broń palną do użytku cywilnego, jak i broń palną klasy wojskowej. W protokole ONZ o handlu bronią broń palna została zdefiniowana jako każda przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania lub może zostać przerobiona tak, aby miotała śrut, kulę lub pocisk w wyniku działania materiału wybuchowego, z wyłączeniem zabytkowej broni palnej i jej replik. Należy zauważyć, że niektóre rodzaje broni lekkiej, takie jak wyrzutnie rakiet, nie są bronią palną. Dlatego też termin „broń palna” nie obejmuje całej BSiL.

²² https://europa.eu/globalStrategy/sites/globalStrategy/files/pages/files/eugs_review_web_13.pdf

- promowanie współpracy i partnerstwa na wszystkich szczeblach;
- przyjęcie odpowiedzialności w odniesieniu do regionów priorytetowych, zwłaszcza tych, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa UE i które najprawdopodobniej osiągną korzyści w wyniku działań UE;
- promowanie globalnego systemu współpracy, opartego na określonych zasadach, w którym główną rolę odgrywa ONZ a naczelną zasadę stanowi multilateralizm, mającego za podstawę przestrzeganie prawa międzynarodowego, w tym praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, w celu stworzenia pokojowego i zrównoważonego świata; oraz
- uwzględnianie aspektów płci i różnorodności w projektach i działaniach związanych z kontrolą BSiL.

2.1 WZMOCNIENIE RAM NORMATYWNYCH

2.1.1. Program działania ONZ w zakresie BSiL oraz międzynarodowy instrument umożliwiający śledzenie

Program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach (program działania ONZ)²³ – stanowiący jedyne takie uniwersalne ramy – nadal zapewnia kompleksowe narzędzie do zwalczania zagrożenia stwarzanego przez nielegalną BSiL. Międzynarodowy instrument umożliwiający śledzenie²⁴ jest politycznie wiążącym instrumentem określającym wymogi i wytyczającym globalną normę w zakresie znakowania, rejestrowania i śledzenia BSiL. Głównym celem zmienionej strategii UE pozostaje pełne i skuteczne wdrożenie programu działania ONZ oraz międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie BSiL na szczeblu krajowym, regionalnym i globalnym. W związku z tym w niniejszej strategii przedstawiono środki służące poprawie wdrażania programu działania ONZ w UE na szczeblu krajowym i regionalnym. Zaproponowano w niej również prowadzenie współpracy i udzielanie pomocy w innych regionach świata i na szczeblu globalnym.

²³ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf)

²⁴ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>

Działanie: UE będzie nadal wspierać współpracę i pomoc na rzecz realizacji programu działania ONZ (ze szczególnym naciskiem na współpracę regionalną), uczestniczyć w działaniach koordynacyjnych z innymi darczyńcami oraz wspierać te działania. Wsparcie to będzie obejmować: gromadzenie i niszczenie nadwyżek BSiL i amunicji, bezpieczeństwo fizyczne i zarządzanie zapasami BSiL i amunicji, rozwój potencjału w zakresie znakowania, rejestrowania i śledzenia broni, rozwój zdolności w zakresie kontroli wywozu broni, rozwój zdolności w zakresie egzekwowania prawa w dziedzinie zwalczania nielegalnego handlu, wspieranie monitorowania embarga na broń oraz śledzenia przekierowanej broni.

Dalsze działania: W ramach programu działania ONZ nowe projekty będą uwzględniały przeprowadzoną przez Wysokiego Przedstawiciela analizę i kompleksową ocenę wpływu i skuteczności projektów w zakresie kontroli BSiL realizowanych w latach 2005–2017 w ramach strategii dotyczącej BSiL z 2005 r.

2.1.2. Traktat o handlu bronią

Traktat o handlu bronią²⁵ ustanawia najwyższe możliwe normy międzynarodowe regulujące lub usprawniające regulację międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną (w tym BSiL), a jego celem jest zapobieganie nielegalnemu handlowi bronią konwencjonalną i wyeliminowanie takiego handlu oraz zapobieganie przenikaniu broni.

Działanie: UE będzie nadal wspierać upowszechnianie i wdrażanie Traktatu o handlu bronią.

²⁵ <https://www.un.org/disarmament/att/>

2.1.3. Protokół ONZ o handlu bronią

Celem protokołu ONZ o handlu bronią²⁶ jest ułatwienie i zacieśnianie współpracy na rzecz zapobiegania wytwarzaniu nielegalnej broni palnej oraz handlowi taką bronią, zwalczania tych zjawisk oraz ich eliminowania. Komisja prowadziła negocjacje w sprawie protokołu i podpisała go w imieniu UE w 2002 r. W 2014 r., po tym jak zarówno w Unii, jak i poza nią przyjęto surowsze przepisy o transferze broni palnej do użytku cywilnego, możliwe stało się ratyfikowanie protokołu przez UE²⁷.

Działanie: UE będzie nadal wspierać wdrażanie protokołu ONZ o handlu bronią i mechanizmu jego przeglądu, jak również zwiększać zdolności krajów i podregionów partnerskich w zakresie wdrażania skutecznej kontroli broni palnej zgodnie z tym protokołem. W szczególności Komisja wzywa państwa członkowskie do pełnego wdrożenia jej zalecenia z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie natychmiastowych środków w celu poprawy bezpieczeństwa wywozu, przywozu i tranzytu broni palnej, jej części i istotnych komponentów oraz amunicji.²⁸

2.1.4. Uzgodnione w ramach ONZ cele zrównoważonego rozwoju

Nielegalne i niekontrolowane rozpowszechnianie BSiL grozi nasilaniem i przedłużaniem konfliktów zbrojnych i przemocy zbrojnej, co ma negatywny wpływ na dobre sprawowanie władzy, porządek publiczny, dostęp do edukacji, opiekę zdrowotną, wymiar sprawiedliwości i inne prawa obywatelskie. Nie ulega wątpliwości, że przemoc zbrojna i konflikty hamują rozwój. Zgodnie z celem 16.4, który jest jednym z uzgodnionym w ramach ONZ celów zrównoważonego rozwoju²⁹, państwa zobowiązały się, że do 2030 r. znacznie ograniczą nielegalne przepływy finansowe i przepływy broni oraz przyspieszą odzyskiwanie i zwrot nielegalnie przejętych aktywów, a także że będą zwalczać wszelkie formy przestępczości zorganizowanej. W związku z tym niniejsza strategia powinna służyć zapobieganiu negatywnym skutkom nielegalnego handlu BSiL i amunicją do tych rodzajów broni dla zrównoważonego rozwoju oraz łagodzeniu ich.

²⁶ Protokół przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej
<http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>

²⁷ Dz.U. L 89 z 25.3.2014, s. 7.

²⁸ COM(2018) 2197 final.

²⁹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Działanie: UE będzie się przyczyniać do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w tym celu 16.4 (znaczące ograniczenie nielegalnych przepływów broni do 2030 r.), poprzez udzielanie państwom i regionom pomocy w formułowaniu i wdrażaniu wskaźników krajowych i regionalnych.

2.1.5. Bardziej rygorystyczne normy UE

Rada rozważy nowe decyzje, by wzmocnić ramy normatywne UE z myślą o zwiększeniu możliwości śledzenia BSiL, poprawie dokumentacji dotyczącej użytkowników końcowych w ramach kontroli wywozu BSiL, a także udoskonaleniu wymiany informacji na temat przenikania broni. Ponadto UE będzie nadal uwzględniać standardową klauzulę o kontroli BSiL w umowach o partnerstwie i handlu zawieranych z innymi państwami. Klauzula ta zostanie dostosowana do nowej strategii.

Działanie: UE będzie nadal zamieszczać standardową klauzulę dotyczącą kontroli BSiL w umowach o partnerstwie i handlu zawieranych z innymi państwami.

Dalsze działania:

- Rada rozważy decyzję w sprawie znakowania wszelkiej BSiL w celu zwiększenia możliwości śledzenia takiej broni.
- Rada wyraża zadowolenie z faktu, że Komisja zamierza przyjąć – zgodnie z wymogami dyrektywy 91/477/EWG³⁰ – akt delegowany w sprawie wymiany, drogą elektroniczną, informacji o zezwoleniach na przekazanie broni palnej do użytku cywilnego do innego państwa członkowskiego oraz stworzy elektroniczny system, w ramach którego państwa członkowskie będą mogły wymieniać takie informacje.

³⁰ Art. 13 ust. 5 dyrektywy 91/477 zawiera wymóg przyjęcia tego aktu wykonawczego do dnia 14 września 2018 r.

2.2 WDRAŻANIE NORM NA RÓŻNYCH ETAPACH CYKLU ŻYCIA BRONI PALNEJ/BSiL

2.2.1. Kontrola wytwarzania broni palnej i BSiL

W UE wytwarzanie broni palnej i BSiL, a także części, akcesoriów i amunicji do tych rodzajów broni jest dobrze uregulowane, a przepisy regulujące składowanie BSiL i amunicji do tych rodzajów broni zaprojektowano w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko ich przenikania.

Zmiany w konstrukcji broni palnej i BSiL, takie jak coraz powszechniejsze wykorzystanie polimerowych szkieletów i konstrukcji modułowej, grożą osłabieniem skuteczności międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie, który wyznacza globalną normę w zakresie znakowania BSiL. W związku z tym należy podjąć działania w celu modernizacji tego instrumentu.

UE promuje i wspiera badania i rozwój w zakresie technologii i cech konstrukcyjnych służące ograniczeniu ryzyka przenikania broni palnej i BSiL oraz amunicji, jak i handlu nimi oraz ich nieupoważnionego wykorzystywania. Propaguje też stosowanie nowych technologii w celu zapewnienia skuteczniejszych sposobów zarządzania zapasami BSiL, kontroli wykorzystywania broni, jej znakowania, identyfikowania, rejestrowania i śledzenia.

Działania:

- UE będzie nadal zajmować się kwestią nielegalnego wytwarzania broni palnej i amunicji. Metody nielegalnego wytwarzania ulegają ciągłym zmianom i mogą być usprawnione poprzez wykorzystanie części drukowanych w technologii 3D. Do metod tych należą: nielegalne przywrócenie do użytku broni, którą pozbawiono cech użytkowych, produkcja rzemieślnicza i nielegalne przekształcanie broni alarmowej i sygnałowej działającej na amunicję ślepą lub broni typu flobert, nielegalne przekształcanie amunicji i nielegalne użycie systemów przeładowania. Komisja będzie uważnie monitorować wdrażanie w przyszłości aktu wykonawczego określającego specyfikacje techniczne dla broni alarmowej i sygnałowej do celów stosowania dyrektywy 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni³¹; oraz
- Jako że znakowanie i rygorystyczne rejestrowanie broni są niezbędne do skutecznego jej śledzenia, UE będzie nadal wspierać pełne wdrożenie międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie.

Dalsze działania:

- Na szczeblu globalnym, aby utrzymać i zwiększyć skuteczność międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie, UE i jej państwa członkowskie zaproponują rozważenie wprowadzenia załącznika do tego instrumentu, mając na względzie zmiany w konstrukcji BSiL, takie jak wykorzystanie konstrukcji modułowej i polimerowych szkieletów. oraz
- UE wykorzysta odpowiednie instrumenty, aby wesprzeć badania i rozwój w dziedzinie rzetelnej i niedrogiej technologii w celu zabezpieczenia BSiL i amunicji do tych rodzajów broni oraz ograniczenia ryzyka ich przenikania.

³¹ Do dnia 14 września 2018 r. należy przyjąć akt wykonawczy zgodnie art. 10a dyrektywy Rady 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/853 z dnia 17 maja 2017 r. (Dz.U. L 137 z 24.5.2017, s. 22).

2.2.2. Kontrola wywozu broni palnej i amunicji do niej

UE i jej państwa członkowskie wspierają wdrażanie i upowszechnianie Traktatu o handlu bronią. Opierając się na wdrażaniu Traktatu o handlu bronią, UE przeciwdziała przenikaniu broni poprzez wspieranie zdolności w zakresie wykrywania punktów przenikania za pomocą śledzenia broni, lepsze wykorzystywanie systemów wymiany informacji oraz ograniczanie – w ramach kontroli wywozu broni – ryzyka dalszego jej przenikania poprzez odcięcie od dostaw podmiotów, co do których wiadomo, że przekierowują broń.

Źródłem przenikania BSiL wciąż jest nielegalne pośrednictwo. Jego ponadnarodowy charakter wymaga współpracy międzynarodowej.

Działania:

- UE będzie w dalszym ciągu propagować odpowiedzialną i skuteczną kontrolę wywozu broni w swoim sąsiedztwie, zgodnie ze wspólnym stanowiskiem 2008/944/WPZiB w odniesieniu do broni klasy wojskowej oraz rozporządzeniem (UE) nr 258/2012 w odniesieniu do broni palnej do użytku cywilnego; oraz
- Wysoki Przedstawiciel i państwa członkowskie zapewnią prawidłowe i pełne wdrożenie wspólnego stanowiska 2003/468/WPZiB w sprawie pośrednictwa w handlu bronią.

Dalsze działania:

- Jak wskazano w sprawozdaniu przyjętym przez Komisję w dniu 12 grudnia 2017 r.³², Komisja nadal monitoruje system UE i potrzeby w zakresie ewentualnych ulepszeń w kwestiach takich jak zezwolenia na wywóz oraz środki dotyczące przywozu i tranzytu w odniesieniu do broni palnej do użytku cywilnego, jej części, komponentów i amunicji.
- Rada rozważy decyzję w sprawie certyfikatów użytkownika końcowego w odniesieniu do wywozu BSiL, uwzględniając prace OBWE w tym zakresie.

³² COM(2017) 737 final z 12.12.2017.

- W porozumieniu z państwami członkowskimi ESDZ zwiększy zdolność systemu internetowego COARM³³ w zakresie wymiany informacji istotnych dla oceny ryzyka przenikania broni, która to wymiana odbywa się między organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za kontrolę wywozu w kontekście wydawania zezwoleń na wywóz. Uwzględni przy tym poziom bezpieczeństwa zarówno samego systemu, jak i informacji.
- W ocenie ryzyka przeprowadzanej przed wydaniem zezwolenia na wywóz w odniesieniu do BSiL i amunicji państwa członkowskie będą brały pod uwagę to, czy odbiorcy i pośrednicy nie brali udziału w przekierowywaniu broni; oraz
- Państwa członkowskie rozważą korzystanie z europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS) oraz planowanego systemu ECRIS-TCN (dotyczącego obywateli państw trzecich) w celu zapewnienia organom odpowiedzialnym za kontrolę wywozu dostępu do odpowiednich informacji na temat podmiotów i osób skazanych za nielegalny handel bronią, tak by mogły je wykorzystywać na potrzeby oceny ryzyka w przypadku wniosków o zezwolenie w odniesieniu do technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.

2.2.3. Bezpieczne zarządzanie zapasami BSiL i amunicji

Zarządzanie krajowymi zapasami broni strzeleckiej i amunicji w bezpieczny sposób ma zasadnicze znaczenie dla ograniczenia nielegalnego rozprzestrzeniania broni. Niski poziom bezpieczeństwa zapasów to jeden z kluczowych czynników umożliwiających przenikanie broni i amunicji z rynku legalnego na rynki nielegalne. Bezpieczeństwo zapasów jest szczególnie niepewne w państwach ogarniętych konfliktem siłowym lub państwach o słabych systemach sprawowania rządów.

³³ Platforma internetowa służąca do wymiany informacji między organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za kontrolę wywozu ustanowiona w ramach Grupy Roboczej ds. Wywozu Broni Konwencyjnej (COARM). Grupa ta zajmuje się pracami związanymi z kontrolą wywozu broni konwencyjnej. Jest to także forum, w ramach którego państwa członkowskie dzielą się informacjami o swojej polityce wywozu broni do państw spoza UE oraz o przypadkach odmowy wydania zezwoleń na wywóz do państw spoza UE.

Działania:

- UE i jej państwa członkowskie będą nadal pomagać innym krajom usprawniać zarządzanie zapasami i poprawiać ich bezpieczeństwo poprzez wzmocnienie krajowych ram prawnych i administracyjnych oraz instytucji, które regulują legalne dostawy i zarządzanie zapasami BSiL i amunicji na potrzeby sił obrony i bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii znakowania i rejestrowania broni; oraz
- UE będzie propagować i wdrażać normy i dobre praktyki w zakresie postępowania z bronią strzelecką (międzynarodowe standardy kontroli broni strzeleckiej – ISACS) i amunicją (międzynarodowe wytyczne techniczne dotyczące amunicji – IATG).

2.2.4. Odpowiedzialne unieszkodliwianie BSiL i amunicji do tych rodzajów broni

Gdy zapasy BSiL i amunicji przekraczają bezpośrednie i przewidywane potrzeby, tworzą się nadwyżki. Ponadto zapasy często powiększają się w związku z zajmowaniem lub zbieraniem nielegalnej broni w drodze dobrowolnych zbiórek czy też rozbrojenia, demobilizacji lub reintegracji. Jedynym sposobem wyeliminowania ryzyka przenikania tych nadwyżek broni jest ich unieszkodliwienie w odpowiedzialny sposób, najlepiej poprzez zniszczenie, ponieważ pozbawienie broni cech użytkowych, o ile nie zostanie przeprowadzone zgodnie z odpowiednimi normami, może być odwracalne. Przed zniszczeniem zajętej i zebranej broni palnej należy odnotować jej oznakowanie, aby umożliwić śledzenie lub zbadanie jej pochodzenia. Komisja przyjęła wspólne wytyczne dotyczące norm i technik pozbawiania broni cech użytkowych³⁴, które mogą skutecznie służyć jako globalny wzorzec pozbawienia broni palnej cech użytkowych w sposób trwały i bezpieczny.

³⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/337 z dnia 5 marca 2018 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/2403 ustanawiające wspólne wytyczne dotyczące norm i technik pozbawiania broni cech użytkowych w celu zagwarantowania, że broń pozbawiona cech użytkowych trwale nie nadaje się do użytku (Dz.U. L 65 z 8.3.2018, s. 1).

Działania:

- UE i jej państwa członkowskie będą promować i wspierać odpowiedzialne unieszkodliwianie nadwyżek BSiL i amunicji oraz BSiL i amunicji zajętej lub uzyskanej w inny sposób, najlepiej poprzez jej niszczenie; oraz
- Aby zapewnić, by broń palna pozbawiona cech użytkowych trwale nie nadawała się do użytku, Komisja, wraz z Wysokim Przedstawicielem i państwami członkowskimi, będzie promować za granicą unijne normy pozbawiania broni cech użytkowych, m.in. w drodze współpracy z państwami trzecimi.

2.2.5. Zagadnienia przekrojowe

UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się do poprawy koordynacji swoich działań i inicjatyw w zakresie zwalczania nielegalnego handlu bronią palną, aby wykorzystać efekt synergii, zwiększyć interoperacyjność poszczególnych baz danych i innych systemów informacyjnych oraz zapobiec powielaniu wysiłków.

Usprawnienie wymiany informacji, badań, metod zbierania i analizy danych na temat różnych aspektów nielegalnego handlu bronią palną i przestępczości z użyciem broni ma zasadnicze znaczenie dla uzyskania rzetelnego obrazu sytuacji i nadążania za zmieniającymi się potrzebami w zakresie bezpieczeństwa. Należy poprawić wykorzystanie istniejących narzędzi oraz ocenić możliwości w zakresie synergii i interoperacyjności między istniejącymi unijnymi i międzynarodowymi bazami danych dotyczącymi egzekwowania prawa w celu monitorowania nielegalnego handlu BSiL, m.in. przez zbieranie, analizowanie i udostępnianie odpowiednich informacji. Europol wraz z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej mogą odegrać pewną rolę w tej dziedzinie. Należy też zachęcać do dalszego korzystania z systemu iARMS.

Działania:

- UE będzie zachęcać do dalszego wykorzystywania systemu Interpolu do zarządzania rejestrowaniem i śledzeniem nielegalnej broni (iARMS)³⁵;

³⁵ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Illicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>

- Komisja będzie kontynuować współpracę z Europol, Interpol oraz państwami członkowskimi w celu wzmocnienia synergii i interakcji między Systemem Informacyjnym Schengen (SIS)³⁶ a systemem iARMS w związku z realizacją działań przewidzianych w planie działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi bronią palną i materiałami wybuchowymi oraz ich wykorzystywaniu do celów niezgodnych z prawem³⁷.
- Komisja będzie nadal wspierać badania i działania przeciwko nielegalnemu handlowi bronią palną i powiązanej przestępczości za pomocą dostępnych instrumentów finansowania³⁸.

2.3 ZAPEWNIANIE PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW POPRZEZ MONITOROWANIE I EGZEKWOWANIE

Dzięki swojej działalności legislacyjnej i operacyjnej – m.in. unijnej współpracy policyjnej i celnej oraz źródłom finansowania – oraz dzięki współpracy i kontaktom z innymi krajami i organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie egzekwowania prawa³⁹ UE dysponuje wyjątkowymi możliwościami, by pomóc w udaremnianiu działalności rynków przestępczych. Pewną rolę w tej dziedzinie mogą odegrać Europol i Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej.

³⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Sprawniejsze i bardziej inteligentne systemy informacyjne do celów zarządzania granicami i zapewnienia bezpieczeństwa” (COM(2016) 205 final z 6.4.2016).

³⁷ Plan działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi bronią palną i materiałami wybuchowymi oraz ich wykorzystywaniu do celów niezgodnych z prawem (COM(2015) 624 final z 2.12.2015).

³⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en

³⁹ Do celów niniejszej strategii termin „egzekwowanie prawa” odnosi się do działań policji, straży granicznej i przybrzeżnej oraz służb celnych.

Współpraca operacyjna jest jednym z filarów działania UE w ramach Europejskiej agencji bezpieczeństwa. Począwszy od okresu 2014–2017 wieloletni cykl polityki Europolu w zakresie poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej zalicza walkę z nielegalnym handlem bronią palną do priorytetowych obszarów przestępczości, w których należy zacieśnić współpracę w zakresie egzekwowania prawa⁴⁰. W nowym cyklu tej polityki (2018–2021) utrzymano ten priorytet⁴¹. W 2017 r. projekt analityczny Europolu dotyczący broni i materiałów wybuchowych opierał się na znacznie większej liczbie wkładów niż w 2016 r. i aktywnie wspierał działania dochodzeniowe.

Wymianie informacji wywiadowczych na temat nielegalnego handlu bronią palną i BSiL służą również sprawozdania przygotowywane przez Centrum Analiz Wywiadowczych UE (INTCEN).

Działania:

- Centrum Analiz Wywiadowczych UE (INTCEN) proszone jest o sporządzanie w razie potrzeby, we współpracy z Komisją, Europolem oraz Europejską Strażą Graniczną i Przybrzeżną, sprawozdań na temat nielegalnego handlu BSiL i amunicją.
- Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL) powinna nadal organizować szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania dotyczące handlu bronią palną i BSiL.

⁴⁰ Konkluzje Rady w sprawie opracowania i realizacji cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej (dok. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94 z 25 października 2010 r.).

⁴¹ Konkluzje Rady w sprawie wdrożenia cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej (2014–2017) (dok. 12095/13 z 26 lipca 2013 r.).

- UE usprawni współpracę transgraniczną między organami sądowymi a organami ścigania, będzie zachęcać właściwe organy państw członkowskich, w tym organy celne, do ustanowienia krajowych punktów kontaktowych ds. broni palnej, zapewni lepsze analizy wszelkich dostępnych informacji na temat nielegalnego handlu bronią palną oraz zadba o pełne uczestnictwo w wymianie informacji z Europolem w dziedzinie nielegalnego handlu bronią palną; oraz
- Wszystkie państwa członkowskie będą uczestniczyć we współpracy w ramach cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej. Powinno to mieć również zastosowanie do informacji, które zostały zebrane i przekazane Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej w kontekście koordynowanych przez nią działań.

2.4 WSPÓŁPRACA I POMOC NA ARENIE MIĘDZYKRAJOWEJ

2.4.1. Na szczeblu międzynarodowym

UE wspiera skuteczną współpracę transgraniczną między organami sądowymi i organami ścigania w celu zapewnienia ich pełnego uczestnictwa w wymianie informacji z Europolem w obszarze nielegalnego handlu bronią palną. Stara się unikać powielania wysiłków, zapewniać koordynację z innymi inicjatywami dwustronnymi, regionalnymi i wielostronnymi oraz usprawniać współpracę w ramach dochodzeń dotyczących przestępczości transgranicznej. UE jest jednym z głównych podmiotów podejmujących współpracę w dziedzinie kontroli BSiL oraz udzielających w tym zakresie pomocy innym krajom i organizacjom regionalnym, za sprawą odpowiednich decyzji Rady. Udziela również ukierunkowanego wsparcia w ramach Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju⁴² oraz innych instrumentów. UE wspiera realizację programu działania ONZ na rzecz zwalczania nielegalnej BSiL, a także wdrażanie Traktatu o handlu bronią oraz protokołu ONZ o handlu bronią. Choć przemoc ze względu na płeć z użyciem broni palnej i BSiL zawsze stanowi naruszenie praw człowieka oraz międzynarodowego prawa humanitarnego, Traktat o handlu bronią zawiera odrębne postanowienia dotyczące zagrożeń związanych z użyciem broni palnej w tym kontekście. W rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ⁴³ wyraźnie zachęca się do wzmacniania pozycji kobiet w ramach działań służących zapobieganiu nielegalnemu transferowi oraz destabilizującemu gromadzeniu i niewłaściwemu wykorzystywaniu BSiL oraz ich zwalczaniu i eliminowaniu.

Działania:

- UE będzie aktywnie uczestniczyć w globalnym programie Biura NZ ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC) w zakresie globalnego gromadzenia i analizy danych dotyczących nielegalnego handlu bronią palną oraz zwiększać zdolności krajów i podregionów partnerskich do wdrażania skutecznej kontroli broni palnej zgodnie z protokołem ONZ o handlu bronią;

⁴² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 230/2014 z dnia 11 marca 2014 r.

⁴³ Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (2000) w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz kolejne rezolucje w tej sprawie, np. RB ONZ nr 2242 (2015).

- UE będzie nadal wspierać system Interpolu do zarządzania rejestrowaniem i śledzeniem nielegalnej broni (iARMS);
- UE będzie wspierać współpracę i wymianę informacji, w szczególności wśród państw położonych wzdłuż głównych szlaków przemytu do i z UE;
- UE będzie współpracować ze Światową Organizacją Celną w celu wdrożenia swojej strategii dotyczącej BSiL;
- w ramach wdrażania strategii dotyczącej BSiL Wysoki Przedstawiciel dokona oceny i analizy wpływu i skuteczności wspieranych przez UE projektów w zakresie kontroli BSiL realizowanych w państwach spoza UE w latach 2005–2017 w ramach wdrażania strategii dotyczącej BSiL z 2005 r.;
- UE będzie systematycznie uwzględniać kwestie związane z płcią przy opracowywaniu nowych projektów dotyczących zwalczania przemocy z użyciem broni i szerzej pojętej kontroli BSiL oraz rozpowszechnianiu dobrych praktyk w tym zakresie;
- UE będzie propagować wdrażanie norm i dobrych praktyk w zakresie postępowania z bronią strzelecką i amunicją do tej broni, w tym międzynarodowe standardy kontroli broni strzeleckiej (ISACS) oraz międzynarodowe wytyczne techniczne dotyczące amunicji (IATG) oraz
- państwa członkowskie usprawnią współpracę z Europolem i Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Fronteksem) w zakresie nielegalnego handlu bronią palną i wykorzystywania broni palnej w państwach spoza UE, będą również wspierać dalsze zaangażowanie władz we współpracę operacyjną, wymianę informacji oraz wspólne działania w zakresie egzekwowania prawa.

UE już teraz wspiera monitorowanie nielegalnych przepływów BSiL na obszarach dotkniętych konfliktami w celu określenia najskuteczniejszych sposobów zmniejszenia podaży takiej broni. Dane uzyskane w wyniku identyfikacji i śledzenia nielegalnej BSiL i amunicji pomagają usprawnić kontrolę wywozu broni dzięki m.in. lepszej ocenie ryzyka, bardziej rzetelnej certyfikacji użytkowników końcowych oraz skuteczniejszemu monitorowaniu końcowego przeznaczenia.

Działania:

- Rada rozważy sposoby poprawy monitorowania i egzekwowania embarg na broń nałożonych przez UE;
- UE będzie wspierać prace zespołów ONZ, które monitorują embarga na broń, oraz rozważy – na potrzeby kontroli wywozu broni – możliwości poprawy dostępu do formułowanych przez nie wniosków dotyczących przenikania broni oraz nielegalnej broni palnej i BSiL;
- w stosownych przypadkach i w ramach udzielonych mandatów, jak również z uwzględnieniem zaangażowania podmiotów miejscowych i dostępnych zasobów Rada wyznaczy misjom i operacjom realizowanym w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) odpowiednią rolę w podnoszeniu wiedzy o BSiL oraz organizacji szkoleń na temat kontroli wywozu BSiL, wspieraniu odpowiedniego zarządzania zapasami oraz monitorowaniu przemieszczania nielegalnej BSiL i amunicji (w tym ich przemytu przez granicę), w zależności od potrzeb. W stosownych przypadkach, działając zgodnie z instrukcjami państw członkowskich, misje i operacje w ramach WPBiO mogłyby również wspierać ułatwiającą rejestrację, śledzenie i unieszkodliwianie zajętej BSiL. Rada wyciągnie wnioski z dotychczasowych doświadczeń zgromadzonych podczas działań w ramach WPBiO, w przypadku których mandat obejmował zadania związane z BSiL (takich jak operacja EUFOR Althea w Bośni i Hercegowinie);

- UE będzie w dalszym ciągu finansować wysiłki badawcze ukierunkowane na źródła nielegalnej BSiL w strefach konfliktów, takie jak projekt iTrace realizowany przez Conflict Armament Research⁴⁴. Będzie zachęcać do dalszych prac badawczych, analiz i studiów w tej dziedzinie w oparciu o istniejące zdolności, takie jak Konsorcjum UE ds. Nieprolifracji i Rozbrojenia; oraz
- UE będzie wspierać krajowe zdolności w zakresie identyfikowania i śledzenia pochodzenia nielegalnej BSiL i amunicji na obszarach dotkniętych konfliktami, opierając się m.in. na doświadczeniach zebranych w trakcie realizacji projektu iTrace.

2.4.2. Na szczeblu regionalnym

Na szczeblu regionalnym UE i jej państwa członkowskie pomogą wzmocnić zdolności w zakresie egzekwowania prawa, aby wykrywać i udaremniać działalność siatek nielegalnego handlu bronią, zakazać ich działania oraz zapobiegać sytuacjom, w których broń palna trafia w ręce terrorystów i przestępców za pośrednictwem nielegalnego rynku, m.in. poprzez blokowanie nielegalnego finansowania i transportu broni oraz wzmocnienie roli policji granicznej, organów celnych i portowych w walce z nielegalnym przepływem broni drogą morską. Ze względu na transgraniczny charakter nielegalnego handlu bronią szczególnie ważne jest zaangażowanie krajów sąsiadujących, nawet jeśli nie są one bezpośrednio dotknięte skutkami tego zjawiska.

UE będzie zachęcać do tworzenia powiązań między organami ścigania zajmującymi się przemytem broni a organami odpowiedzialnymi za kontrolę handlu bronią i jej wywozu, aby zapewnić wymianę informacji na temat głównych szlaków nielegalnego napływu broni do Europy, tak by szybko można było podjąć działania zapobiegawcze lub naprawcze. Działania obejmą: wspieranie wymiany informacji, bezpośrednie kontakty między organami dochodzeniowymi, wspólnie planowane dochodzenia oraz szybkie wdrożenie wniosków o współpracę; wszystkie one będą prowadzone w wyznaczonych ramach prawnych. Szczególny nacisk zostanie położony na współpracę transgraniczną z krajami południowego i wschodniego sąsiedztwa.

⁴⁴ Decyzja Rady (WPZiB) 2017/2283 z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie wspierania globalnego mechanizmu raportowania w zakresie nielegalnej broni strzeleckiej i lekkiej oraz innej nielegalnej broni konwencjonalnej oraz amunicji w celu zmniejszenia ryzyka nielegalnego handlu nimi („iTrace III”).

Europol zwróci szczególną uwagę na wspieranie wysiłków podejmowanych przez policję i organy celne państw członkowskich, organy Unii, państwa spoza UE i organizacje międzynarodowe w celu zapobiegania formom przestępczości, które wchodzą w zakres jego mandatu i które są związane z nielegalnymi działaniami organizacji przestępczych oraz osób fizycznych będących w posiadaniu nielegalnej BSiL lub zamieszanych w nielegalny handel tego rodzaju bronią, z uwzględnieniem amunicji, części i komponentów do tego rodzaju broni, oraz w celu i zwalczania tego procederu.

UE pogłębi dialog i współpracę z organizacjami regionalnymi zajmującymi się kontrolą BSiL, dostosowując swoje działania do regionalnych strategii i planów działania.

Balkany Zachodnie i Turcja

Zgodnie z celami strategicznymi określonymi w komunikacie Komisji pt. „Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz zwiększone zaangażowanie UE w tym regionie” (inicjatywa przewodnia nr 2; bezpieczeństwo i migracja)⁴⁵ UE będzie w dalszym ciągu wspierać Centrum Kontroli Broni Strzeleckiej i Lekkiej dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC). UE utrzyma również współpracę z odpowiednimi organizacjami regionalnymi w dziedzinie kontroli BSiL oraz będzie uwzględniać inicjatywy regionalne, takie jak plan działania⁴⁶ dotyczący nielegalnej BSiL na Bałkanach Zachodnich. Szerzej ujmując, UE będzie w dalszym ciągu inwestować w zapobieganie konfliktom regionalnym i ich rozwiązywanie za pomocą szerokiego wachlarza instrumentów i polityk. Niniejsza strategia skupia się na kontroli broni konwencjonalnej, co jest zasadniczym elementem szerzej zakrojonych strategii w zakresie zapobiegania konfliktom i walki z terroryzmem.

⁴⁵ COM(2018) 65 final z 6.2.2018, wraz z załącznikiem.

⁴⁶ W dniu 10 lipca 2018 r. na szczycie Bałkanów Zachodnich w Londynie przyjęto regionalny plan działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do nich, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich do 2024 r.

Chociaż w ostatnich latach poczyniono znaczne postępy, szczególnie w Europie Południowo-Wschodniej, skala gromadzenia BSiL i amunicji, nieodpowiednie warunki składowania, rozpowszechnione nielegalne posiadanie i luki we wdrażaniu nadal ograniczają skuteczność działań w zakresie kontroli broni palnej i BSiL w niektórych częściach Bałkanów Zachodnich. W celu skuteczniejszego ograniczenia podaży nielegalnej broni palnej i dużych zapasów broni priorytetowo potraktowane zostanie niszczenie nadwyżek, dokumentowanie i śledzenie nielegalnej BSiL, wymiana informacji za pomocą europejskich, regionalnych i globalnych kanałów wymiany informacji (np. Europol, Interpol), jak również organizacja i przeprowadzanie wspólnych operacji.

Działania:

- UE będzie wspierać wysiłki na rzecz zmniejszenia nadwyżek zapasów BSiL i amunicji, ograniczenia nielegalnego posiadania broni, zwalczania przenikania broni i nielegalnego handlu bronią, poprawy kontroli granic, usprawnienia znakowania, rejestracji i śledzenia BSiL, a także rozbudowy zdolności w zakresie unieszkodliwiania broni, zwiększania świadomości i wspierania zdolności w zakresie egzekwowania prawa, biorąc pod uwagę swoje wieloletnie wsparcie dla Centrum Kontroli BSiL dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC) UNDP; UE utrzyma również wsparcie dla krajowych systemów kontroli i uwzględni odpowiednie inicjatywy regionalne w zakresie zwalczania nielegalnej BSiL i amunicji do tych rodzajów broni, takie jak regionalny plan działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do nich, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich do 2024 r.⁴⁷; jest to inicjatywa wspierana przez Francję i Niemcy;
- UE i jej państwa członkowskie zapewnią spójną współpracę między Unią a krajami Bałkanów Zachodnich dzięki wdrożeniu inicjatyw w zakresie zwalczania handlu bronią palną, jak przewidziano w cyklu polityki unijnej na lata 2018–2021 dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej, łącznie z konkretnym wsparciem operacyjnym za pośrednictwem platformy EMPACT (broń palna)⁴⁸, oraz w planie działania UE–Bałkany Zachodnie w ramach zintegrowanego zarządzania bezpieczeństwem wewnętrznym na Bałkanach Zachodnich;

⁴⁷ Zob. przypis 40.

⁴⁸ EMPACT – europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępczymi.

- UE i jej państwa członkowskie będą koordynować wysiłki UE w ramach innych dwustronnych, regionalnych lub wielostronnych inicjatyw w celu zmniejszenia ryzyka powielania wysiłków i poprawy skuteczności współpracy w dochodzeniach dotyczących przestępstw transgranicznych, zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 13 grudnia 2016 r.⁴⁹ oraz
- UE i jej państwa członkowskie będą w pełni wykorzystywać i tworzyć synergie między oficerami łącznikowymi Europolu, którzy mają być rozmieszczeni na Bałkanach Zachodnich, SEESAC⁵⁰ i programowaniem regionalnym w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA) w zakresie „zwalczania poważnej przestępczości na Bałkanach Zachodnich”⁵¹ oraz „pomiaru i oceny przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich: wspieranie kształtowania polityki w oparciu o fakty”⁵².

Dalsze działania:

- plan działania na lata 2015–2019 dotyczący nielegalnego handlu bronią palną zostanie poddany ocenie pod kątem jego skuteczności w rozwiązywaniu problemu podaży nielegalnej broni palnej i dużych zapasów broni oraz

cykl polityki unijnej dotyczącej przestępczości zorganizowanej zostanie rozszerzony, w miarę możliwości tak, aby region Bałkanów Zachodnich został objęty zakresem działań operacyjnych. Należy zaprosić kraje Bałkanów Zachodnich do udziału w konkretnych projektach europejskiej multidyscyplinarnej platformy przeciwko zagrożeniom przestępstwami oraz w posiedzeniach Stałego Komitetu Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w tym również w posiedzeniach organizowanych na zasadzie *ad hoc* wspólnie z Komitetem Politycznym i Bezpieczeństwa, poświęconych omawianiu tych projektów.

⁴⁹ W konkluzjach wskazano na „konieczność efektywnej i intensywnej współpracy regionalnej i międzynarodowej, m.in. z Europolem i Eurojustem, bez uszczerbku dla stanowisk państw członkowskich w sprawie statusu Kosowa”.

⁵⁰ Program finansowany w ramach WPZiB, 2017–2019, 6 508 136 EUR.

⁵¹ IPA 2017–2019, 13 mln EUR: Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ).

⁵² IPA 2015–2019, 2 mln EUR: Biuro NZ ds. Narkotyków i Przestępczości

Wschodnie sąsiedztwo

Niestabilna sytuacja we wschodniej Europie spowodowała wzrost poziomu nielegalnego handlu bronią palną w różnych krajach tego regionu, m.in. na Ukrainie. Stanowi to znaczące długoterminowe zagrożenie dla bezpieczeństwa zarówno na Ukrainie, jak i w UE. Współpraca między UE a Ukrainą w tej kwestii stanowi zatem przedmiot wspólnego zainteresowania. UE kontynuuje dwustronne stosunki z Ukrainą i innymi krajami w regionie oraz regularnie uwzględnia problem walki z nielegalną BSiL w każdym dialogu dotyczącym kwestii bezpieczeństwa prowadzonym z krajami partnerskimi w sąsiedztwie.

Działania:

- UE i jej państwa członkowskie włączą kwestię walki z nielegalnym handlem bronią palną lub BSiL do dialogu poświęconego bezpieczeństwu prowadzonego z krajami partnerskimi w sąsiedztwie, takimi jak Ukraina;
- UE i jej państwa członkowskie ustanowią kanały komunikacji między ekspertami unijnymi a ukraińskimi, wyznaczą punkt kontaktowy w celu zapewnienia sprawnej współpracy, podnoszenia świadomości oraz wymiany najlepszych praktyk i wiedzy fachowej oraz określą potrzeby szkoleniowe i inne środki wsparcia w celu zwiększenia zdolności Ukrainy w tej dziedzinie; jak również
- UE i jej państwa członkowskie będą nadal dążyć do wprowadzenia stałych spotkań technicznych z Ukrainą w postaci obrad okrągłego stołu, aby rozwiązać naglący problem nielegalnego handlu bronią palną oraz zagrożeń związanych z możliwością przejęcia takiej broni przez terrorystów oraz organizacje przestępcze.

Południowe sąsiedztwo

Przenikanie broni na nielegalny rynek oraz nielegalny handel BSiL przyczyniają się do przedłużania konfliktów zbrojnych, co ma rozległe skutki w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej. Nielegalna BSiL w tym regionie pochodzi z wielu różnych źródeł, takich jak źle zabezpieczone zapasy czy broń legalnie wyprodukowana i wywieziona m.in. z państw członkowskich UE, która trafiła następnie do nieupoważnionych użytkowników końcowych.

Cykl polityki unijnej na lata 2018–2021 w zakresie poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej obejmuje konkretne działania operacyjne w tych regionach w celu poprawy współpracy w zakresie zwalczania nielegalnego handlu bronią palną. Pogłębiona dwustronna współpraca jest niezbędna, aby skuteczniej przeciwdziałać nielegalnemu handlowi bronią palną – w wymiarze międzynarodowym – w całym regionie. Należy zatem zachęcać do koordynacji działań między UE a regionem Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej w tym zakresie, z uwzględnieniem potrzeby unikania powielania działań oraz w celu konieczności zapewnienia spójności i koordynacji z istniejącymi inicjatywami wspieranymi przez UE lub przez nią finansowanymi.

Działania na Bliskim Wschodzie i w Afryce:

- UE będzie dążyć do zacieśnienia współpracy z Algierią, w formie dialogu w sprawie bezpieczeństwa, w zakresie kontroli transferu broni palnej oraz zwalczania nielegalnego handlu bronią strzelecką;
- UE będzie nadal wspierać wysiłki Tunezji w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa i zarządzania granicami, głównie poprzez specjalny program finansowania, który będzie miał bezpośredni wpływ na kontrolę nielegalnego handlu bronią palną;

- UE będzie wspierać realizację wszystkich inicjatyw mających na celu pogłębienie współpracy z Marokiem w zakresie kontroli wywozu broni palnej i produktów podwójnego zastosowania, zgodnie z planem działania UE–Maroko wdrażającym szczególny status⁵³;
- UE będzie w dalszym ciągu udzielać wsparcia Libanowi i Jordanii w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej (m.in. poprzez wsparcie reformy sektora bezpieczeństwa oraz wsparcie zintegrowanego zarządzania granicami) oraz w kontroli nielegalnego handlu bronią palną;
- UE będzie w dalszym ciągu zacieśniać współpracę z regionem Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej w zakresie walki z nielegalnym handlem bronią palną, m.in. przy pomocy inicjatywy Euromed Police IV⁵⁴. Ten program regionalny ma na celu wzmocnienie operacyjnej i strategicznej współpracy policyjnej w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej między organami krajowymi w krajach partnerskich w południowym sąsiedztwie, jak również współpracy z państwami członkowskimi UE i stosownymi agencjami UE, takimi jak Frontex;
- UE będzie w dalszym ciągu wspierać monitorowanie przenikania broni do nieupoważnionych podmiotów w regionie oraz ocenę ryzyka opartą na danych wywiadowczych, jak również środki przeciwdziałania przenikaniu broni, uwzględniając przy tym pozytywne wyniki projektu iTrace⁵⁵; jak również
- UE będzie nadal wspierać budowanie zdolności lokalnych organów ścigania i sił bezpieczeństwa w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami, niszczenia nadwyżek oraz dokumentowania i śledzenia nielegalnej BSiL;
- UE będzie nadal wspierać działania Unii Afrykańskiej i stosownych regionalnych wspólnot gospodarczych mające na celu zwalczanie nielegalnego handlu BSiL.

⁵³ Wspólny wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie stanowiska, jakie ma przyjąć Unia w Radzie Stowarzyszenia ustanowionej przez Układ eurośródziemnomorski ustanawiający stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony, a Królestwem Maroka z drugiej strony, w odniesieniu do przyjęcia zalecenia w sprawie realizacji planu działania UE/Maroko wdrażającego szczególny status (2013–2017) (* JOIN/2013/06 final – 2013/0107 (NLE)).

⁵⁴ <https://www.euromed-police.eu/>

⁵⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>

Ameryka Północna i Południowa

Działania w obu Amerykach: UE zbada możliwości synergii z odpowiednimi państwami i organizacjami regionalnymi w obu Amerykach w celu ograniczenia nielegalnego rozprzestrzeniania BSiL i nielegalnego handlu tego rodzaju bronią, a także w celu ograniczenia przemocy zbrojnej i aktywności przestępczej⁵⁶.

3. PODSUMOWANIE I DALSZE DZIAŁANIA

W niniejszej strategii przedstawiono wspólną unijną perspektywę pozwalającą ustalić sposób działania w obliczu zagrożenia nielegalną bronią palną i BSiL oraz amunicją do tych rodzajów broni. Przedstawiono w nim również zestaw działań, które mają zostać podjęte przez UE i jej państwa członkowskie na terytorium UE, a także propozycje współpracy i pomocy w zakresie kontroli BSiL w krajach sąsiadujących z UE i na całym świecie.

ESDZ i Komisja będą przedstawiać roczne sprawozdania z postępów w realizacji tej strategii.

⁵⁶ W badaniu UNODC z 2013 r. wskazano, że w 2012 r. niemal pół miliona osób (437 000) na całym świecie straciło życie w wyniku umyślnych zabójstw. Ponad jedna trzecia tych zabójstw (36 %) miała miejsce w Amerykach. Prawie połowa wszystkich ofiar jest w wieku 15–29 lat, a broń palna jest szczególnie rozpowszechniona w tym regionie: dwie trzecie (66 %) zabójstw popełniono z jej użyciem.